

56

JUGOSLOVENSKE ŽELEZNICE

GDJŽ br. 1836/58

UPUTSTVO

za parno grejanje vozova

Važi od 10 jula 1958 g.

Samo za službenu upotrebu

Izdanje Generalne direkcije Jugoslovenskih železnica
Beograd

1958

Štamparsko preduzeće JŽ u Subotici

www.photogalerija.com

S A D R Ž A J

Član	strana
1 Doba grejanja	6
2 Uredaj parnog grejanja	6
3 Pribor za parno grejanje	7
4 Pripremni radovi pred početak doba grejanja	8
5 Postupak sa priborom za parno grejanje	9
6 Izvori pare za grejanje vozova	11
7 Sastavljanje garnitura	13
8 Priprema garnitura pred polazak	13
9 Postupak za vreme vožnje	15
10 Postupak po prispeću voza u krajnju stanicu	18
11 Kontrola grejanja vozova	19
12 Postupak sa poluspojkama parnog grejanja na kursnim kolima	21
13 Završetak doba grejanja	22
14 Stupanje na snagu	24

Na osnovu čl. 6 i 98 Uredbe o organizaciji, poslovanju i
upravljanju Jugoslovenskim železnicama propisuje se

**UPUTSTVO ZA PARNO GREJANJE VOZOVA
BROJ 56**

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom objavljivanja u
»Službenom glasniku GDJŽ«, od koga dana prestaje da važi
Uputstvo za parno grejanje vozova od 1936 g. za svim izme-
nama i dopunama.

GDJŽ br. 1836/58
Pula, 7 III 1958 g.

Generalni direktor
Jugoslovenskih železnica
B. Bogavac, s. r.

Pretsednik
Upravnog odbora GDJŽ
Lj. Dunderović, s. r.

(Objavljeno u »Službenom glasniku GDJŽ« br. 7/58)

UPUTSTVO ZA PARNO GREJANJE VOZOVA BROJ 56

Ovo Uputstvo propisuje pripremne radove pred početkom doba grejanja, postupak za vreme trajanja grejanja i radove po svršetku doba grejanja vozova parom.

Čl. 1

Doba grejanja

1. Doba grejanja vozova na prugama Jugoslovenskih železnica traje od 15. oktobra do 30. aprila. Za to vreme vozovi se greju kada je spoljna temperatura niža od 10°C.

Prema potrebi, doba grejanja može početi pre 15. oktobra odnosno trajati i posle 30. aprila. O ovome odlučuje ŽTP za svoju teritoriju, a ukoliko je to potrebno izveštava i zainteresovana ŽTP-a.

2. U međunarodnom saobraćaju doba grejanja traje od 1. septembra do 31. maja, a na području pojedinih železničkih uprava produžuje se po potrebi i preko cele godine.

Čl. 2

Uredaj parnog grejanja

1. Uredaj parnog grejanja na kolima sastoji se iz glavnog voda sa čeonim slavinama, ogrankama, grejalicama, razvodnika, ventila, otkapnika, kao i ostalih naprava koje pripadaju tom sistemu.

Kod kola koja su opremljena metalnim poluspojkama parnog grejanja, ove poluspojke sačinjavaju sastavne delove uređaja, te moraju biti obeležene znakom sopstvenosti JŽ skraćenim.

nicom ŽTP-a i brojem periodnog podmazivanja domovne ložionice.

2. Četveroosovna putnička i službena kola normalnog koloseka koja su određena kao kursna kola za međunarodni saobraćaj moraju imati uređaj parnog grejanja niskog pritiska sa glavnim vodom unutrašnjeg prečnika 50 mm i njegovim otkapnikom i moraju biti stalno opremljena metalnim poluspojkama sa standardnom spojnom glavom prema propisima Pravilnika RIC.

3. Četveroosovna putnička i službena kola normalnog koloseka za unutrašnji saobraćaj, kao i četveroosovna poštanska kola i kola za spavanje i za ručavanje koja redovno saobraćaju u brzim vozovima, isto tako moraju imati uređaj parnog grejanja sa glavnim vodom unutrašnjeg prečnika od 50 mm i njegovim otkapnikom i moraju biti stalno opremljena metalnim poluspojkama sa standardnom spojnom glavom.

4. Dvo i troosovinska putnička, službena i poštanska kola, kao i sva salonska i inspekciona kola normalnog koloseka mogu isto tako da budu stalno opremljena metalnim poluspojkama sa standardnom spojnom glavom. Ovo je obavezno za službena i poštanska kola koja se uvršćuju u ekspresne, brze i ubrzane vozove.

5. Kola normalnog i uzanih koloseka koja trajno saobraćaju u zatvorenim garniturama, kao i kola nevezanih pruga mogu biti stalno opremljena poluspojkama ili spojkama naročitog načina izgradnje.

6. Teretna kola koja se u doba grejanja uvršćuju u vozove sa prevozom putnika, moraju imati glavni vod i čeone slavine istih dimenzija kao i putnička kola u tom vozlu. Ukoliko to nije slučaj, teretna kola moraju doći na kraju voza.

Čl. 3

Pribor za parno grejanje

1. Pribor za parno grejanje sačinjavaju gumene spojke (jedno-deone), gumene poluspojke i završne slavine, kojim se kola odnosno vozovi moraju snabdevati za vreme doba grejanja.

2. Gumenim spojkama ili gumenim poluspojkama moraju se spajati vodovi parnog grejanja svih dvo i troosovinskih kola koja nisu stalno opremljena drugim vrstama spojki.

Uместо spojki mogu se upotrebljavati i gumene poluspojke sa standardnom spojnom glavom, koje se takođe smatraju kao pribor.

3. Završnim slavinama moraju se snabdevati putnički i teretni vozovi sa prevozom putnika, sastavljeni od dvo i tro-ovosinskih kola kod kojih su glavni vodovi parnog grejanja spojeni gumenim spojkama. Završna slavina namešta se na čeonu slavinu poslednjih kola uključenih u vod parnog grejanja lokomotive ili kola sa parnim kotlom.

4. Svako gumeni crevo spojke parnog grejanja mora nositi prsten od gume u boji sa utisnutim znakom proizvodača, godinom i mesecom izrade, znakom sopstvenosti i početnim slovima odnosnog ŽTP-a (BD, Lj, NS, Sa, Sk, Zg). Radi lakšeg razlikovanja starosti creva, boja gumenog prstena menja se svake godine pri njihovoj izradi. Počevši od 1958 godine, primenjivaće se redom sledeće boje: zelena, žuta, plava i crvena.

5. Svaka ložionica obeležiće svoje spojke i poluspojke parnog grejanja i završne slavine brojem za periodno podmazivanje koji joj je dodeljen. Na metalnim delovima broj će biti utisnut, a na gumenim crevima ispisani belom masnom bojom.

Čl. 4

Pripremni radovi pred početak doba grejanja

1. Svako ŽTP mora osigurati blagovremenu opravku kola sa parnim kotlom i priborom za parno grejanje. Kola sa parnim kotlom i pribor za parno grejanje moraju se opraviti, isprobati i predati najkasnije do 15 avgusta.

Kola sa parnim kotlom i lokomotive za brze i putničke vozove moraju biti opremljena slavinama za priključivanje metalnih i gumenih poluspojki.

Opravljeni pribor za parno grejanje prima određena ložionica i ima ga razdeliti svojim ispostavama i stanicama najdalje do 25 avgusta.

2. Pregled uređaja parnog grejanja sa skidanjem delova i njihove opravke vrše se prilikom investicione opravke kola. Istom prilikom vrši se i opravka odnosno zamena neispravnih metalnih poluspojki kojim su kola opremljena.

Mesto i mesec kada je pregled izvršen beleže se iznad glavnog parnog voda skraćenicom radionice odnosno preduzeća i arapskim brojevima. Naprimjer: Mbr. 8,56 znači da je opravka uređaja parnog grejanja izvršena u Delavnici železničkih vozil u Mariboru u avgustu 1956 godine. Visina slova je ista koja je određena za ispisivanje investicione opravke kola.

3. Pre početka doba grejanja ložionice odnosno preduzeća za opravku kola određena od ŽTP-a moraju blagovremeno pristupiti pregledu i probi uređaja parnog grejanja na svim putničkim, službenim, inspekcionim i salonskim kolima koja se nalaze u osnovnim sredstvima ŽTP-a ili su mu u to vreme dodeljena radi ispomaganja. Sve mane koje se ukažu pri probi grejanja moraju se odmah na licu mesta otkloniti.

4. Pregled i proba uređaja parnog grejanja moraju se izvršiti kod kursnih kola do 15 avgusta, a kod svih ostalih kola do 1 septembra.

5. Kada se probom utvrdi da uređaj parnog grejanja deluje potpuno ispravno, tada treba pored znaka pregleda parnog grejanja propisanog u tačci 2 ovog člana staviti krug bele boje prečnika 80 mm i u njemu upisati jedno ispod drugog mesto i datum izvršene probe. Mesto se označava brojem koji je dodeljen radnom mestu za podmazivanje. Naprimjer: 5. 8. 56 znači da je probu uređaja parnog grejanja izvršila ložionica Ljubljana 5 avgusta 1956 godine.

6. Počev od 1 septembra ložionice i stanice uz saradnju ložioničkih stručnih organa vršiće poučavanje svih zainteresovanih službenika iz propisa Uputstva za parno grejanje vozova, kao i iz poznavanja sklopova i načina rada svih sistema grejanja koji su u upotrebi kako na sopstvenim tako i na stranim kolima koja saobraćaju na njihovom rejonu.

7. ŽTP-a treba da se staraju o blagovremenom izvršenju napred navedenih pripremnih radova.

Čl. 5

Postupak sa priborom za parno grejanje

1. Radna mesta tehničko-kolske pregledne službe pre početka i za celo vreme doba grejanja moraju biti snabdevena potrebnim materijalom i alatom za održavanje uređaja parnog grejanja, kao i dovoljnim brojem potpuno ispravnih gumenih spojki i gumenih poluspojki, a u prelaznim stanicama i u

polaznim stanicama međunarodnih kurseva još i potrebnim brojem rezervnih metalnih poluspojki.

2. U stanicama u kojima nema ložionice ili radnog mesta tehničko-kolske pregledne službe, a određeno je od strane ŽTP-a da moraju imati rezervu u priboru za parno grejanje radi zamene oštećenog pribora kod vozova, ovaj pribor mora čuvati sama stanica.

3. Za vreme doba grejanja ložionica, na čijoj se teritoriji nalazi domovna stanica putničke garniture, snabdeva putnička kola sa priborom za parno grejanje, a ukoliko je potrebno da se putničke garniture opreme priborom za parno grejanje i van doba grejanja, postupa se prema naredenju ŽTP-a.

4. Domovne stanice moraju raspolagati određenim brojem završnih slavina radi snabdevanja svih polazećih vozova kod kojih su glavni vodovi parnog grejanja spojeni gumenim spojkama.

5. Stanica predaje završne slavine konduktlerima kojima su dodeljena pod nadzor završna kola odnosno poslednja kola uključena u vod parnog grejanja lokomotive ili kola sa parnim kotlom, uz pismenu potvrdu.

Kod teretnih vozova, ako se službena kola greju parom, završnu slavinu prima vozovođa.

6. Ložioničke ispostave, kao i stanice dobijaju potreban pribor za parno grejanje od svojih ložionica na osnovu uredne pismene potvrde. Koliko i kakvog pribora je potrebno svakoj jedinici, određuje na osnovu reda vožnje i sastava vozova ložionica sporazumno sa odnosnom stanicom.

7. Svaka lokomotiva koja obavlja vuču na prugama na kojima se vozovi greju parom, mora nositi jednu rezervnu kolsku gumenu spojku ili gumenu poluspojku parnog grejanja. Ova spojka, odnosno poluspojka će se kod vozova sa prevozom putnika upotrebiti za zamenu neke spojke odnosno poluspojke koja bi postala neispravna za vreme putovanja, a kod teretnih vozova za spajanje parnog voda za grejanje službenih kola. Ako je lokomotiva sa zasebnim tenderom, mora nositi i jednu rezervnu spojku za spoj lokomotive i tendera, osim u slučaju da je ovaj spoj izведен metalnim spojkama.

8. Za primljeni pribor materijalno odgovara službenik koji je potpisao potvrdu o prijemu.

9. Neispravne spojke i poluspojke parnog grejanja koje ne može sama da opravi, ložionica će slati određenom preduzeću sa kojim je ŽTP sklopio ugovor o njihovoj opravci. Da ne bi ložionica vreme dok traje opravka oskudevala u gumenim spoj-

kama, mora raspolagati izvesnom rezervom, kako u kompletним spojkama tako i u golim gumenim crevima, trokrakim kolenima — odlivnicima i ostalim sastavnim delovima.

10. Po završetku doba grejanja a najdalje do 10 VI ložionice podnose Mašinskom odeljenju ŽTP-a izveštaj o stanju ispravnog i neispravnog pribora za parno grejanje. Na osnovu ovako utvrđenog stanja, a imajući u vidu sastav vozova predviđen nastupajućim redom vožnje, ložionice moraju blagovremeno planirati i svoje potrebe, a ŽTP-a sprovoditi nabavke, tako da potrebne količine za iduće doba grejanja budu isporučene ložionicama najdalje do 25 avgusta.

Cl. 6

Izvor pare za grejanje vozova

1. Voz greje vozna lokomotiva, a kod dugackih kompozicija normalnog koloseka, kao i kod vozova sa dizel i električnom vučom, ako je to potrebno još i kola sa parnim kotlom. Kojim će se vozovima dodavati kola sa parnim kotlom, određuje ŽTP na osnovu reda vožnje i sastava vozova.

2. Obzirom na ograničeno dejstvo grejanja lokomotive i kola sa parnim kotlom, lokomotivi se redovno dodeljuje za grejanje kod međunarodnih ekspresnih vozova do 36 osovina; kod ekspresnih, brzih i ubrzanih vozova u unutrašnjem saobraćaju sastavljeni od četvoroosovinskih kola sa metalnim poluspojkama do 28 osovina, a kod putničkih i mešovitih vozova do 26 osovina.

Kolima sa parnim kotlom redovno se dodeljuje za grejanje kod međunarodnih ekspresnih vozova do 24 osovina; kod ekspresnih, brzih i ubrzanih vozova u unutrašnjem saobraćaju do 20 osovina, a kod putničkih vozova do 18 osovina.

U slučaju da su između izvora pare i putničkih kola uvršćena neka kola samo sa vodom parnog grejanja, onda se pri određivanju najvećeg broja grejanih osovina ova kola uzmaju u obzir sa polovinom od stvarnog broja njihovih osovina.

Najveći broj osovina koji se redovno može dodeliti jednom izvoru pare naveden je u Tablici grejanja vozova u tački 4 ovog člana (kolona 2 i 3).

3. Ako su vozu dodata kola sa parnim kotlom, onda se ovom dodeljuje za grejanje broj osovina naveden u tački 2, a lokomotiva greje ostala kola.

4. U slučaju otpadanja jednog od napred pomenutih dvaju izvora pare (izostanak kola sa parnim kotlom, kvar na voznoj lokomotivi i sl.), postupić će se kako sledi:

Kod međunarodnih ekspresnih vozova preostali izvor pare preuzeće grejanje celokupne garniture.

Kod ekspresnih, brzih i ubrzanih vozova u unutrašnjem saobraćaju lokomotiva će u svakom slučaju preuzeti grejanje cele garniture, a parni kotao samo u slučaju kad je spoljna temperatura iznad 0°C, dok će pri temperaturi od 0°C ili nižoj grejati najviše 32 osovine.

Kod putničkih vozova pri temperaturi iznad 0°C lokomotiva će grejati ceo voz, a kola sa parnim kotlom najviše 28 osovina; pri spoljnoj temperaturi od 0°C ili nižoj lokomotiva će grejati najviše 26 osovina, a kola sa parnim kotlom najviše 20 osovina.

Ukoliko ima više osovina nego što preostali izvor pare može da greje, višak osovina mora se isključiti iz voda za grejanje. Završnu slavinu u ovom slučaju treba premestiti na poslednja kola uključena u vod grejanja.

Najveći broj osovina koji se može da dodeli lokomotivu odnosno kolima sa parnim kotlom u slučaju optadanja drugog izvora pare naveden je u tablici grejanja vozova (kolona 4 do 7).

Tablica grejanja vozova

Vrsta vozova	Najveći broj osovina koji se dodeljuje jednom izvoru pare					
	Redovno		U slučaju otpadanja drugih izvora pare, pri spoljnoj temperaturi			
	lok-motivi	V/par. kotlu	lok-motivi	V/par. kotlu	lok-motivi	V/par. kotlu
1	2	3	4	5	6	7
Medunarodni ekspresni	36	24	ceo voz	ceo voz	ceo voz	ceo voz
Unutrašnji ekspresni brzi i ubrzani norm. koloseka	28	20	ceo voz	ceo voz	ceo voz	32
Putnički i mešoviti norm. kol. i svi vozovi uza. kol.	26	18	ceo voz	28	26	20

Čl. 7

Sastavljanje garnitura

1. Za vreme doba grejanja garniture vozova sa prevozom putnika moraju se ranije sastavljati, tako da svaka garnitura bude postavljena na određeni kolosek pre vremena predviđenog za početak predgrejanja prema propisima čl. 8.

2. Kola koja trajno saobraćaju u zatvorenim garniturama moraju biti tako okrenuta jedna prema drugim da kolena glavnog voda parnog grejanja budu sva s iste strane, kako bi se izbeglo unačrsno vezivanje kolena spojkama. Ovo ne važi za kola koloseka 0,76 m, kod kojih su sva kolena s desne strane gledajući u čelo kola.

3. Kola sa parnim kotlom uvršćuju se redovno na kraju voza, a izuzetno, po odobrenju ŽTP-a, mogu se i drukčije uvrstiti u voz.

Čl. 8

Priprema garniture pred polazak

1. Pošto je garnitura voza sastavljena, dužno je za to određeno osoblje da spoji sve vodove parnog grejanja spojkama a vozno osoblje da namesti završne slave, tako da se glavni vod parnog grejanja može odmah spojiti sa lokomotivom, odnosno sa kolima sa parnim kotlom, čim dođu na voz ili s izvorom pare naročitog postrojenja za zagrevanje garniture.

2. Trajanje predgrejanja garnitura zavisi od spoljne temperature. Pri spoljnoj temperaturi iznad 0°C grejanje garniture mora otpočeti na 1/2 sata pre polaska voza; pri temperaturi od 0°C do -10°C na 1 sat; pri temperaturi od -10°C do -15°C na 1½ sat; a pri temperaturi ispod -15°C na 2 sata.

3. Ako se predgrejanje vrši lokomotivom odn. kolima sa parnim kotlom, napred propisana vremena predgrejanja garnitura moraju biti obuhvaćena rasporedom službe ložionice.

4. Kad se izvor pare (vozna lokomotiva, kola sa parnim kotlom ili naročito postrojenje za zagrevanje) spoji sa glavnim vodom parnog grejanja, i ručice glavnih isključnih slavina i podešavača grejanja u svim odeljcima kola postave na »hladno«, mašinovoda, odn. ložač parnog kotla je dužan da pusti paru sa pritiskom od 1 atm. i da na zahtev određenog službenika

tehničko-kolske službe ovaj pritisak postepeno poveća do 2 atm. Određeno osoblje za parno grejanje mora pritom pratiti prolaz pare od kola do kola.

U slučaju da je neka spojka ili poluspojka produvala, mora je osoblje tehničko-kolske službe zameniti ispravnom.

5. Kada kroz završnu slavinu odnosno kroz otvorenu čeonu slavinu poslednjih kola probije čista para, to je znak da se može otpočeti sa prebacivanjem ručice glavnih ispusnih slavina i podešavača grejanja iz položaja »hladno« u položaj »toplo«, i to počev od kraja voza, tj. od prvog odeljka u kolima do završne slavine. Pri ovome završna slavina mora se pritvoriti odnosno poslednja čeona slavina zatvoriti, a mašinovođu odn. ložača kola sa parnim kotlom treba obavestiti da postepeno poveća pritisak pare do $4\frac{1}{2}$ atm.

6. Kada kondenzovana voda počne jače da ističe kroz odlivne ventile na spojkama, a naročito pri jačem mrazu, treba više puta smanjivati pritisak pare, dok kroz odlivni ke ne počne strujati čista para. Strujanje pare kroz odlivni ventil automatski se prekida kada pritisak koji deluje na ventil dostigne $\frac{1}{2}$ atm. Ako to ne nastupi, nego ventil i dalje propušta paru, znači da je nečist ili neispravan. U ovom slučaju treba kašikastom šipkom ili čekićem ventil podignuti, a ako ovo ne pomogne, treba celu spojku zameniti ispravnom i na knadno opraviti odlivni ventil na skinutoj spojki.

7. Pri radu oko spojki parnog grejanja ili njihovom menjaju osoblje mora pažljivo postupati, da ga para ne bi povredila. Pre skidanja spojke, čeone slavine koje ona spaja moraju biti zatvorene.

8. Za vreme zagrevanja putničkih i teretnih vozova sa prevozom putnika, treba bezuslovno ručice podešavača parnog grejanja u odeljcima stavljati više puta u položaj »hladno«, da bi se kondenzovana voda ispustila iz grejalice. Podešavači moraju biti potpuno ispravni, tako da se ručice mogu pokretati bez naprezanja jednom rukom.

9. Prozori, vrata i otvori za provetranje u kolima za vreme zagrevanja garniture moraju biti potpuno zatvoreni, za što je odgovoran konduktor kojemu su kola dodeljena pod nadzor.

10. Voz ne sme krenuti iz stanice dok garnitura nije propisno zagrejana. Smatra se da je garnitura zagrejana kada u svim kolima temperatura iznosi najmanje $+16^{\circ}\text{C}$.

11. Ako se pri zagrevanju garnitura primeti da neka grejalica u kolima propušta paru ili da ručica podešavača grejanja ne radi, a opravka se ne može izvršiti do polaska voza, kola sa takvim nedostacima ne smeju se ostaviti u vozlu.

12. Pred polazak voza iz polazne stанице treba radi lakšeg oticanja kondenzovane vode otvoriti završne slavine, a za vreme vožnje držati ih pritvorene.

13. Kursna i direktna kola koja na odvojnim stanicama duže čekaju na priključni voz, moraju se grejati lokomotivom ili drugim izvorom pare do uvrštenja u određeni voz. Ovo važi i za polazne stанице kursnih i direktnih kola, gde se ova kola moraju zagrijati pre njihovog polaska.

14. Na stanicama u kojima nema organa tehničko-kolske pregledne službe rad na predgrejanju kola vrši vozno osoblje

Čl. 9

Postupak za vreme vožnje

1. Za uredno grejanje voza u putu odgovaraju: mašinovođa vozne lokomotive, ložač kola sa parnim kotlom i vozno osoblje.

2. Dužnost je mašinovođe odn. ložača kola sa parnim kotlom da u vod parnog grejanja stalno puštaju paru pod pritiskom od $3\frac{1}{2}$ atm., s tim da po potrebi povećaju pritisak do $4\frac{1}{2}$ atm.

Za određivanje pritiska pare u glavnom vodu merodavan je manometar na lokomotivi odnosno u kolima sa parnim kotlom. U slučaju da između pokazivanja manometra na lokomotivi i onoga u službenim kolima postoji veća razlika od 0,5 atm. manometar u službenim kolima smatraće se neispravnim i pregledač kola će olistati službena kola listicom oštećenja sa napomenom da je manometar neispravan.

3. Dužnost je voznog osoblja da pažljivo prati rad uređaja parnog grejanja i da nadgleda ispravnost spojki i delovanje njihovih odlivnih ventila.

4. Za vreme putovanja konduktori putničkih i mešovitih vozova dužni su da s vremenom na vreme po potrebi ispuštaju kondenzovanu vodu iz grejalice prebacivanjem ručica podešavača grejanja u položaj »hladno«, s tim da ih vrate u položaj »toplo« čim šištanje prestane.

5. U slučaju da konduktor na kolima koja su mu dodeljena pod nadzor zapazi za vreme putovanja da para izlazi kroz odlivni ventil spojke ili na kom drugom mestu, mora ovaj nedostatak na prvoj stanicici otkloniti, a ako to ne može sam učiniti, dužan je da zatraži pomoć od pregledača kola ili mašinovođe.

6. Završni konduktor odnosno konduktor koji ima pod nadzorom kola sa završnom slavinom parnog grejanja, mora nadgledati ovu i ako za vreme vožnje primeti da para kroz nju ne izlazi, dužan je da preko drugih konduktora i vozovođe izvesti o tome mašinovođu, odn. ložaču parnog kotla. Mašinovođa odn. ložač parnog kotla mora u tom slučaju pojačati pritisak pare u glavnem vodu na $4\frac{1}{2}$ atm. Ako ni tada para ne probije, konduktor će u prvoj stanicici o tome izvestiti pregledača kola, koji je dužan da neispravnost otkloni. U slučaju da u stanicici nema pregledača kola, neispravnost će otkloniti mašinovođa vozne lokomotive.

7. Vozno osoblje je dužno u usputnim stanicama u kojima je bavljenje duže od 5 minuta da obilazi voz radi proveravanja ispravnog rada uređaja parnog grejanja. Na ovim usputnim stanicama konduktor koji ima pod nadzorom kola sa završnom slavinom parnog grejanja dužan je da otvorit završnu slavinu radi lakšeg oticanja vode iz glavnog parnog voda.

8. U pogledu zatvaranja bočnih ulaznih vrata i čeonih vrata na kolima konduktori se moraju strogo pridržavati čl. 136 tač. 5 i 12 Saobraćajnog pravilnika. Pored toga moraju voditi računa da se čeona vrata ne ostavljaju otvorena i da se prozori, vrata odeljaka i otvoriti za provetrvanje ne otvaraju bez potrebe.

9. Za sve vreme putovanja voza od polazne do krajnje stanice grejanje se ne sme prekidati. U slučaju da vozna lokomotiva postane nesposobna za službu, mašinovođa voza dužan je da daje paru za grejanje dokle god je to moguće.

10. U stanicama u kojima se menja vozna lokomotiva ili se neka kola otkačuju iz sastava voza, treba pre raskopčavanja spojki zatvoriti obe odnosno sve četiri čeone slavine. U otkačenim kolima sve ručice podešavača parnog grejanja moraju se postaviti u položaj »hladno«.

11. U stanicama u kojima se dodaju kursna ili direktna kola, ova moraju biti prethodno zagrejana, i po njihovom uvršćenju ne treba čekati prolaz pare kroz ceo voz.

12. U slučaju da se neka kola koja su u voznu bila spojena gumenim spojkama parnog grejanja zbog kvara moraju izbaciti

iz voza, pripadajuća spojka, mora se skinuti sa kolena i stanica će je otpremiti ložionici sopstvenici propratnicom Kol-35 prvim putničkim ili brzim vozom. Ako su izbačena kola opremljena metalnim ili gumenim poluspojkama, one se ne smeju skidati, nego se moraju ostaviti na svojim mestima i okačiti o zakačne kuće.

13. U slučaju da pregledač kola, otprovnik vozova ili konduktor u nekoj usputnoj stanicici ili za vreme vožnje voza primete da je neka spojka raskinuta ili par poluspojki raskopčan, voz se mora zaustaviti i na mesto raskinute spojke odnosno umesto raskopčanih poluspojki, ako se ova ne mogu ponovo propisno skopčati, treba namestiti rezervnu spojku odnosno poluspojku sa lokomotive.

U prvoj stanicici u kojoj se nalazi rezervni pribor za parno grejanje, mašinovođa vozne lokomotive mora uzeti uz pismenu potvrdu prijema jednu ispravnu spojku, koju će zadržati kao rezervu na lokomotivi. Po povratku u ložionicu ložionica će ovu pozajmljenu spojku vratiti stanicici od koje je uzeta.

14. U slučaju oštećenja metalnih poluspojki na stranim kursnim kolima za vreme putovanja postupić će isto onako kako je to propisano u prethodnoj tački 11 u pogledu uspostavljanja spoja glavnog parnog voda. Tehničko-kolska služba u krajnjoj stanicici kursa odnosno u izlaznoj prelaznoj stanicici mora neispravne i nedostajuće poluspojke na stranim kolima zamenniti odnosno nadoknaditi, pridržavajući se propisa RIC-a.

15. Ako se na kolima koja pripadaju drugom ŽTP-u zameni neispravna metalna poluspojka, onda će se kola i skinuta poluspojka olistati listicama N¹, kao što je to propisano u Pravilniku RIC za strana kola. Vraćanje ispravnih i neispravnih poluspojki ložionicama izvršiće se odmah sa propratnicom Kol-35 prvim putničkim ili brzim vozom.

16. U preposlednjoj stanicici moraju se otvoriti završne slave. Ovo će učiniti konduktori pod čijim su nadzorom kola koja nose završnu slavinu.

17. Na 10 minuta pre dolaska voza u krajnju stanicu konduktori su dužni da sve ručice podešavača parnog grejanja u svim kolima prebace u položaj »hladno«.

18. Konduktori su dužni da sve zapažene neispravnosti na kolskom parnom grejanju saopšte vozovođi, koji će ove primedbe upisati u svoju knjigu o predaji garniture, naznačivši seriju, broj i sopstvenički znak kola u kojima je neispravnost uređaja parnog grejanja zapažena, kakva je neispravnost i tačno mesto gde se ona nalazi.

19. U slučaju da je krivicom mašinovođe ili ložača kola sa parnim kotlom garnitura voza nedovoljno zagrejana, vozovođa mora o tome staviti primedbu u putni list i u prvoj stanicu gde voz ima bavljenje dati je na potpis mašinovodi odnosno ložaču kola sa parnim kotlom. Ako mašinovođa ili ložač odbije da potpiše ovu primedbu, tada vozovođa mora i ovo navesti u putnom listu i dati primedbu na potpis otpravniku vozova.

20. U stanicama gde nema za to određenih radnika, ceo posao oko parnog grejanja spada u dužnost pregledača kola, a u manjim stanicama gde nema ni pregledača kola, nameštanje i skidanje spojki parnog grejanja, kao i praćenje prolaza pare kroz celu garnituru spadaju u dužnost voznog osoblja pod nadzorom otpravnika vozova.

Čl. 10

Postupak po prispeću voza u krajnju stanicu

1. Pri sačekivanju voza u krajnjoj stanciji pregledač kola dužan je da obrati pažnju da li je završna slavina otvorena i da li kroz nju izlazi para. Ako je slavina zatvorena ili kroz otvorenu slavinu ne izlazi para, podneće prijavu svojoj ložionici protiv odgovornog konduktora odnosno protiv mašinovođe ili ložača parnog kotla.

2. Pri dolasku voza u krajnju stanicu pregledač kola utvrđuje da li su sve spojke parnog grejanja na broju i u ispravnom stanju. Utvrđeno stanje beleži u knjigu evidencije o priboru za parno grejanje.

3. Pri pregledu unutrašnjosti kola pregledač kola mora proveriti da li su sve ručice podešavača parnog grejanja postavljene u položaj »hladno«. U slučaju da nađe neke ručice u položaju »toplo«, o tome podnosi pismenu prijavu ložionici.

4. Pošto se uverio da su sve spojke ispravne, a ručice podešavača parnog grejanja u položaju »hladno«, pregledač kola ili određeni službenik će dati znak mašinovodi odnosno ložaču parnog kotla da obustavi davanje pare u glavni parni vod. Zatim će za to određeni službenik ili sam pregledač kola skopčati vazdušni vod vozne lokomotive sa glavnim vodom parnog grejanja, kome će priključiti i onaj deo voza koji su grejala kola sa parnim kotlom. Tada će mašinovođa pustiti u parni vod zbijeni vazduh i produvati ga sve do dok kroz

završnu slavinu ne počne da izlazi čist vazduh. U slučaju da je spoljnja temperatura ispod 0°C da je od trenutka obustavljanja davanja pare do početka izduvavanja voda proteklo toliko vremena da se glavni parni vod ohladio, mora se najpre izvršiti izduvavanje parom a odmah zatim zbijenim vazduhom.

5. Kod vozova uzanog koloseka sa kočnicom sa razređenim vazduhom izduvavanje voda parnog grejanja vrši se zbijenim vazduhom iz stabilnog postrojenja, ukoliko takvo postoji u staniciji, u protivnom parom iz lokomotivskog kotla.

6. Po izvršenom izduvavanju voda parnog grejanja konduktor završnih kola skida sa njih završnu slavinu i predaje je domicilnoj stanciji uz pismenu potvrdu. Isto tako vozovođa teretnog voza kod koga se službena kola greju parom predaje završnu slavinu kojom je bio zadužen.

7. Vozovođa je dužan da pregledaču kola prijavi sve neispravnosti uređaja parnog grejanja koje je prema prethodnom članu 9 t. 18 upisao u svoju knjigu o predaji garniture i da o tome obavesti otpravnika vozova.

8. Pregledač kola je dužan da potpiše primedbe u knjizi primo-predaje garniture i da sa njima upozna nadzornika pregledača kola.

9. Tehničko-kolska služba mora sve prijavljene neispravnosti otkloniti u što kraćem roku, kako kola ne bi izostala iz turnusa.

U slučaju da je kvar na uređaju parnog grejanja većeg obima ili takve prirode da ga tehničko-kolska služba ne bi mogla otkloniti za vreme redovnog bavljenja garniture u domovnoj ili krajnjoj stanciji, kola se imaju olistati i uputiti određenom preduzeću za opravku kola.

Čl. 11

Kontrola grejanja vozova

1. U cilju da se obezbedi propisno zagrevanje vozova sa prevozom putnika pre njihovog dolaska, u većim polaznim stanicama, pored pregledača kola, vozovođe i otpravnika vozova, koji su prema propisu ovog Uputstva dužni da utvrde da je grejanje voza u redu, referent tehničko-kolske službe, nadzornik pregledača kola ili drugi službenik koga odredi šef ložiona-

nice mora se starati o blagovremenom i propisnom pregledanju garnitura, a šef stanice odnosno njegov pomoćnik ili drugi službenik koga šef stanice odredi treba da nadgleda rad staničnih službenika u vezi sa postavljanjem i pripremanjem garnitura i da povremeno kod pojedinih vozova proverava da li su propisno zagrejani.

2. Kako pregledač kola, tako i svi ostali službenici koji utvrđuju da li je garnitura zagrejana, moraju obratiti naročitu pažnju na poslednja kola priključena na jedan od izvora pare, tj. na kola koja nose završnu slavinu, kao i na kola sa uređajima grejanja toplim vazduhom, kod kojih se vazduh zagreva parom iz glavnog voda parnog grejanja.

3. U usputnim stanicama u kojima se voz po redu vožnje bavi duže od 5 minuta, dužan je šef stanice odnosno u njegovom otsustvu otpravnik vozova, da se uvere da li je voz dobro zagrejan, obrativši naročitu pažnju na poslednja kola, koja nose završnu slavinu. O izvršenom pregledu voza treba staviti primedbu u putni list. Ako je utvrđeno nedovoljno grejanje a vozovoda o tome nije stavio primedbu u putni list, podneće protiv istog prijavu njegovoj domicilnoj stanici.

4. U slučaju da je voz nedovoljno zagrejan, zbog neke neispravnosti treba ovu bezuslovno otkloniti. Ovo će izvršiti pregledač kola, a ako njega nema u stanicu, onda mašinovođa vozne lokomotive.

5. Imajući u vidu stanje spoljne temperature i ostale uslove otpravnik vozova doneće po potrebi odluku o produženju bavljenja voza radi otklanjanja neispravnosti i zagrevanja garniture.

6. Pregledači kola u usputnim stanicama moraju odmah po prispeću voza tražiti obaveštenje vozovođe, da li u knjizi o predaji garniture postoji kakva primedba u pogledu neispravnosti na uređaju parnog grejanja, kako bi preduzeli potrebne mere za njihovo otklanjanje.

Ako se nađena neispravnost ne može otkloniti za vreme bavljenja voza, pregledač kola mora neispravna kola olistati plavom listicom TK-34 »u opravku«, na kojoj će naznačiti kvar.

7. Vozopratno osoblje u toku putovanja posmatra grejanje vozova, stara se da je isto u redu i eventualne neispravnosti saopštava organima tehničko-kolske službe na usputnim stanicama, koji su dužni da otklone smetnje.

8. Mašinski instruktori (kontrolori) ŽTP-a dužni su na svom rejonu za vreme doba grejanja da svestrano kontrolisu

grejanje vozova i strogo primenjivanje propisa ovog Uputstva naročito od strane lokomotivskog osoblja i tehničko-kolske pregledne službe.

9. Saobraćajni kontrolori prilikom obilaska svog rejona kontrolisaće stanje grejanja vozova, naročito proveravajući da li vozno osoblje, otpravnici vozova i ostali stanični službenici pravilno vrše dužnosti koje su im propisane ovim Uputstvom.

10. Kontrolu grejanja moraju isto tako vršiti i revizori vozova prilikom kontrole voznih isprava. O utvrđenim nepravilnostima obavestiće vozovođu koji će preduzeti daljnje mere da se nedostaci otklone, a osim toga podneće izveštaj prepostavljenom starešini.

11. ŽTP-a uvešće po potrebi periodično izveštavanje od strane određenih stаницa o nepravilnostima u grejanju vozova. Svaku prijavu, primedbu ili žalbu putnika na uredno grejanje vozova ŽTP-a moraju uzeti u obzir, slučajeva islediti i krivce uzeti na odgovornost.

12. U slučaju izuzetno jakih mrazeva ili drugih vanrednih okolnosti ŽTP-a će preduzimati odgovarajuće mere da se propisno grejanje vozova bezuslovno obezbedi.

Čl. 12

Postupak sa poluspojkama parnog grejanja na kursnim kolima

1. S obzirom da su naša kursna kola stalno opremljena metalnim poluspojkama parnog grejanja, to pregledači kola na prelaznim stanicama moraju preko cele godine voditi tačnu evidenciju, kako pri izlasku tako i pri ulasku naših kursnih kola, da li se na njima nalaze ispravne poluspojke i čije su sopstvenosti. Ova se evidencija ima voditi u naročitoj knjizi

2. Pri prelazu naših kursnih kola na pruge susedne uprave, oštećene poluspojke moraju se opraviti ili zameniti ispravnim. U slučaju zamene, kada se kola vrate u našu prelaznu stanicu, pregledač kola će ih olistati listicom N¹, kako je to propisano u čl. 9, t. 13 ovog Uputstva, a poluspojku će ostaviti na kolima. U polaznoj stanci kursa tehničko-kolska služba će ovu poluspojku zameniti sopstvenom a olistanu vratiće prelaznoj stanci. Kada je ova primi, vratiće neispravnu poluspojku ložionici sopstvenici. Poluspojke će se otpremati propratnicom Kol-35, putničkim ili brzim vozom.

3. U slučaju neispravnosti ili nedostatka poluspojke na našim kursnim kolima prilikom povratka na naše pruge, pregledač kola mora zahtevati od strane predajne uprave da postupi prema § 40, t. 7 RIC-a, tj. da oštećenu ili nedostajuću poluspojku zameni odnosno nadomesti ispravnom i da kola olistava listicom N¹.

Ako se ovakav slučaj desi u letnje vreme, izvan doba grejanja za međunarodni saobraćaj, te organ predajne uprave ne bude u mogućnosti ili odbije da postupi po navedenom propisu, naš pregledač kola će tražiti da mu se u smislu propisa RIC-a kola predaju olistana listicom N, na kojoj mora biti upisano oštećenje ili nedostatak, i o tome će podneti prijavu TK-73. Neispravna ili nedostajuća poluspojka zameniće se odnosno nadomestiti u polaznoj stanici kursa.

4. Ispravne strane metalne poluspojke koje je neka strana uprava namestila na naša kursna kola moraju se zameniti sopstvenim poluspojkama pri povratku kola u polaznu stanicu kursa a stranu vratiti upravi sopstvenici prema propisima RIC-a.

5. U pogledu postupka sa poluspojkama parnog grejanja na stranim kursnim kolima moraju se strogo primenjivati propisi § 40, t. 7 RIC-a. Neispravne poluspojke koje se skinu sa stranih kola u usputnim stanicama, otpremiće se istim vozom ložionici u krajnjoj stanici kursa odnosno prelaznoj stanci, koja će ih vratiti upravi sopstvenici prema propisima RIC-a.

6. Ispravne i neispravne metalne poluspojke koje prelaznoj stanci vraćaju strane uprave na osnovu propisa RIC-a u vezi sa rubrikom 8 Spiska adresa RIC-a, prelazna stаница dostavlja ložionicama sopstvenicama čijim su brojem za periodno podmazivanje poluspojke obeležene.

Čl. 13

Završetak doba grejanja

1. Odmah po završetku doba grejanja, tj. počev od 1 maja u domovnim stanicama garnitura i pojedinih putničkih kola tehničko-kolska služba mora sa svih kola poskidati gumene spojke i gumene poluspojke parnog grejanja i uputiti ih ložionicama sopstvenicama, čijim su brojem periodičnog podmazi-

vanja obeležena. Isto tako stанице moraju vratiti gumene spojke, gumene poluspojke i završne slavine ložionici od koje su ih dobile.

2. Ložionice su dužne da sve prikupljene spojke, poluspojke i završne slavine pažljivo pregledaju u pogledu njihove sopstvenosti i ispravnosti.

Pribor koji pripada drugim ŽTP-ima ili drugim ložionicama istog ŽTP-a moraju otpremiti ložionicama sopstvenicama najdalje do 1 juna.

3. Svoj pribor za parno grejanje koji ne mogu same da oprave, ložionice moraju otpoštiti najdalje do 15 juna onom preduzeću sa kojim je ŽTP skloplio ugovor o opravci.

Uz izveštaj o stanju ispravnog i neispravnog pribora za parno grejanje (vidi čl. 5, t. 8 ovog Uputstva) ložionice moraju u istom roku javiti Mašinskom odeljenju svog ŽTP-a koliko su i kakvog pribora ili njegovih delova uputile preduzećima na opravku.

Ložionice su dužne da opravdaju eventualni gubitak pribora za parno grejanje kojim su raspolagale pred početak doba grejanja.

4. Uporedno sa prikupljanjem pribora za parno grejanje tehničko-kolska pregledna služba mora vršiti i proveravanje metalnih poluspojki na svim kolima svog ŽTP-a, kao i rezervnih poluspojki u jedinicama. Sve pronađene metalne poluspojke koje nose oznaku drugog ŽTP-a ili broj kola koja se nalaze u osnovnim sredstvima drugog ŽTP-a, Preduzeća za poštu, telegraf i telefone i Preduzeća kola za spavanje i za ručavanje, moraju se bezuslovno vratiti njihovim sopstvenicima. Ovaj posao mora se završiti najdalje do 30 juna.

5. Gumene spojke, gumene poluspojke i gola gumena creva za vreme leta ne smeju biti smeštene u previše toplim prostorijama, niti izložena dejству sunčanih zrakova ili suhog vazduha. Stoga ih treba po mogućnosti smestiti u hladan podrum, zaštićen od dnevne svetlosti i od požara.

U nedostatku podruma za smeštaj gumenih spojki i gumenih poluspojki treba izabrati što hladniju zamračenu prostoriju, u kojoj temperatura ne sme biti viša od +20°C.

6. Za vreme zime rezervne gumene spojke i gumene poluspojke treba čuvati u prostorijama zaštićenim od mraza.

Gumene spojke i gumene poluspojke ne smeju biti bačene na gomilu, već se moraju obesiti na naročite oslonce, ostavljajući između njih mali razmak. Da bi se prostor što bolje iskoristio, oslonce treba postaviti jedan iznad drugog u vertikalnom razmaku od približno 700 mm.

Gola gumeni creva treba složiti na čistoj betonskoj podlozi u unakrsne redove, sa malim razmakom između creva u svakom pojedinom redu.

Čl. 14

Stupanje na snagu

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom objavljivanja u »Službenom glasniku GDJŽ« od kog dana prestaje da važi Uputstvo za parno grejanje vozova od 1936 g. sa svim izmenama i dopunama.

GDJŽ br. 1836/58

Beograd, 7 III 1958 g.

Generalni direktor
Jugoslovenskih železnica,

B. Bogavac, s. r.

Pretsednik
Upravnog odbora GDJŽ,
Lj. Dunderović, s. r.